

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсм
гээтхалэм
къыщегъэжьагъезу кыыдэкы

№ 172 (21426)

2017-рэ ильэс

ШЭМБЭТ

ЮНЫГЬОМ и 23-рэ

Адыгэ Голос адыга

макъ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Урысые Федерациием и Правительствэ и Тхъаматэ зигъо губгъо Йофшэнхэр Адыгеим зэрэшыклохэрэм зыщигъозагъ

Урысые Федерациием и Правительствэ и Тхъаматэ Дмитрий Медведевыр Адыгеим къызэкюом гүхэль шхъялэу иагъэр республикэм и АПК ильэныкъо зэфэшхъафхэм хэхъоныгъэу ашырэм нэ-иусэ зыфишыныр, «2017-рэ ильэсм зигъо губгъо Йофшэнхэр зэрэхъафхэрэм ехъыллагъ» зыфиорэм тегушыиэнхэр. Чыпэу зыщизэхшагъэр экономикэм иагарнэ сектор анах льешэу хэхъоныгъэ зышишырэ Джалжэ районыр ары.

Джащ фэдэу Адыгеим къэклуагъэх Урысые Федерациием и Правительствэ и Тхъаматэ игуадзэу Аркадий Дворкович, Урысые Федерациием мэкүмэшымкэ иминистрэу Александр Ткачевыр, Урысые Федерациием и Къэралыгъо Думэ и Тхъаматэ игуадзэу Сергей Неверовыр, Урысые Федерациием и Президент и Полномочнэ лыклю Къыблэ федеральне шьольырим щыэ Владимир Устиновыр, министрствэхэм ыкыи ведомствэхэм ялтыклохэр, шьольырхэм япашщэхэр, предприятиехэм ялешхъэтхэр. Зэлукээр аублэнным ыпэкэ Дмитрий Медведевыр Адыгеим и Джаджэ район игубгъохэм ашыщ горэм щылагъ, мэкүмэш артелэу «Радуга» зыфиорэм натрыфыр зэрэшыуаххъырэм зышигъэ-

гъозагъ. Республиком иагропромышленнэ комплекс ипэрыт хызымэтшаплэхэм зыкэ ар ашыщ, къэралыгъо йэпилэгъум иамалхэр къызфигъе-федэхээзэ былымхъунымрэ чыгулэжыннырэ хэхъоныгъэ аргэшши.

Дмитрий Медведевым продукцию хэхъоныгъэу къыллыхъагъ, комбайнхэрхэм адэгүшагъ, мы ильэсм зернэ лэжыгъэу къаххъижирэм, гухэльэу ялхэм акэупчагъ.

Зэдэгүшүйгъум ильэхъан чыгулэжхэм къялотагъ бжыхъэсэ коцыр, хъэр, рапсыр ипэлдэхэм ыкыи дэгью зэрэхъижирэм фэгэххъыгъэу.

Джырэкээ тэгээгъазэр гектар 1300-м щыутхъижынэу едъэжагъ, зы гектарым центнер 19 къедгъетэйзэ гектар

400-м ар щыутхъижыгъях (2016-рэ ильэсм зы гектарым центнер 17,5-рэ къитхъижыгъагъ). Натрыфымкэ лэжыгъэшхо юутхъижынэу тэгүгъэ, гектар 900-м щыщэу гектар 300-м лэжыгъээр щыутхъижыгъ. Гуртымкэ центнер 62-рэ зы гектарым къитхъигъ, 2016-рэ ильэсм зы гектарым къитхъигъээр центнер 50.

Мэкүмэш культурэхэу хызымэтшаплэу «Радуга» зыфиорэм игубгъохэм ашалэхъыгъэхэм лэжыгъээр бэгъуагъ къатыгъ, республикэмкэ

анаахыбэ къызэраххыгъэхэм ашыщ.

Зэлукэгъум ильэхъан Дмитрий Медведевым чыгхатэхэм ялжынын икэуххэм защицгъэзогъагъ. Пшэдэкъижэу юхырэмкэ гүнэпкэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «Черкесские сады» зыфиорэм ар щылагъ. Урысые Федерациием и Премьер джыдэдэм етулпшыгъэу юахыгъырэ мылэрысэхэм зыйтэрэ ябагъэрэ зыщицгъэзогъагъ, чыгхэм ялхэтийсэн къыщегъэжьагъэу продукцию хэхъоныгъимрэ изэхшэшыпкынэрэ анэсэжьиэу нэуасэ зафишыгъ.

«Черкесские сады» зыфи-

210-рэ, дэшхом гектар 30 ща-быты. Мынг дэжым къэлгээн фае лэжыгъэм илхыжын лэкэ зэрэшшуахырэр.

Предпринимателм къызэриуагъэмкэ, интенсивнэ технологиекэ заджэхэрэм пэувхэрэр мымакэми, пэлэе кэлкыим къыклоц зыкьеэшыпкэжьы.

Адыгеим и Лышхъээ къызэриуагъэмкэ, ижыкэ къыщегъэжьагъэу республикэм мылэрысэр, дэшхор, цумпэ льэпкэ зэфэшхъафхэр къыщагъэхъ. Республиker анах зергүшхээрэм ашыщих ихьыре адыгэ чыгхатэхэр. Ашыщхэм ильэс 135-рэ фэдиз аныжь

юрэм игенеральнэ директо-рэу Къэлэшьэо Рустам къызэриуагъэмкэ, чыгу гектар 1258-рэ хъурэ хызымэтшаплэм мылэрысэ чыгхэм гектар 240-рэ, дэжьем гектар

ыкыи непэ къызынэсыгъэм къапкэ.

Къумпыл Мурат мы зэлукээм къышиуагъ чыгхатэхэм яхэхъоныгъэхэм республикэм гухэльэу щырялэхэм афэгъэхъыгъэу. Гушылэм пае, псынкээх эхэхъогъээнэм фытээлэхъэгээ шыклем къыпкырыкыыхээ зыдэлажъэхэрэм гектар 1857-рэ аубыты.

2016-рэ ильэсм мылэрысэу къаугъоижыгъэр тонн мин 15 хүчтэгъэмэ, мы ильэсм тонн мин 17 фэдиз къаугъоижынэу мэгугъэх. Джаджэ район ильэсм чыгхатэхэм гектар 200 фэдиз ахэдгэхъон мурад ти, аэрэ ильэснэхэд гектари 147-мэ чыгхэр ашыдгъэтэйсигъэх.

Адыгэ Республиком
и Лышхъээ
ипрес-кулыкъу

Сурэтхэр А. Гусевым тырихъгъэх.

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъэралыгъо наградэ фэгъэшьошэгъэним ехыллагъ

Мэз хъызметым ыльэнныкъоқе гъехъагъэхэу илэхэм ыкы илъесыбэ хуугъэу гуетыныгъэ фырилэу юф зэришлэрэм афэш щытхуцэу «Урысые Федерацием изаслуженэ мэлэж» зыфилорэр Былымыхъэ Рэшцэд Январ ыкъом — Адыгэ Республикаю мэзхэмкэ и Гъэорышлане ипащэ фэгъэшьошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир ПУТИН
Москва, Кремль
Юныгьом и 10, 2017-рэ илъэс
N 416

МЭКЪУ-МЭЩЫМ ХЭХЬОНЫГЪЭ ЫШЫГЪ

(Икъех.)

Уахтэм диштэу зернэхэм ялэжынкэ техническэ, технологическэ амалхэр мэкъу-мэшым зэрэшагъэфедэрэм къихэкіе юфшлэпэ чыпшлэхэр нахь макэ зэрэххурэми ар ехыгь. Пхэшхъэ-машхъэхэмэрэ цумпэхэмра нахьыбэу къызэрхыхыжырэм къихэкіе къуаджэм юфшлэпэ чыпшлэхэр щызэхшэгъэнхэм къягъэгушуух, къуаджэмхэм къадекъирэр нахь макэ мэхү.

Хэтэрыклэжыннымкэ Адыгэим мэхъяншо зэритирэ лэйнхъохэм зэу ашыц цумпэхэм якъэгъэкын. Урысыем ибэдээрхэм нахь пасэу алэклагъахъэрэм ар ашыц. Хызызмэт пстэуми гектар 800-мэ цумпэр ашашэ. 2017-рэ илъэ

сым цумпэ тонн мини 5-м еху хъызметшлэхэм ащаульоожыгъагь.

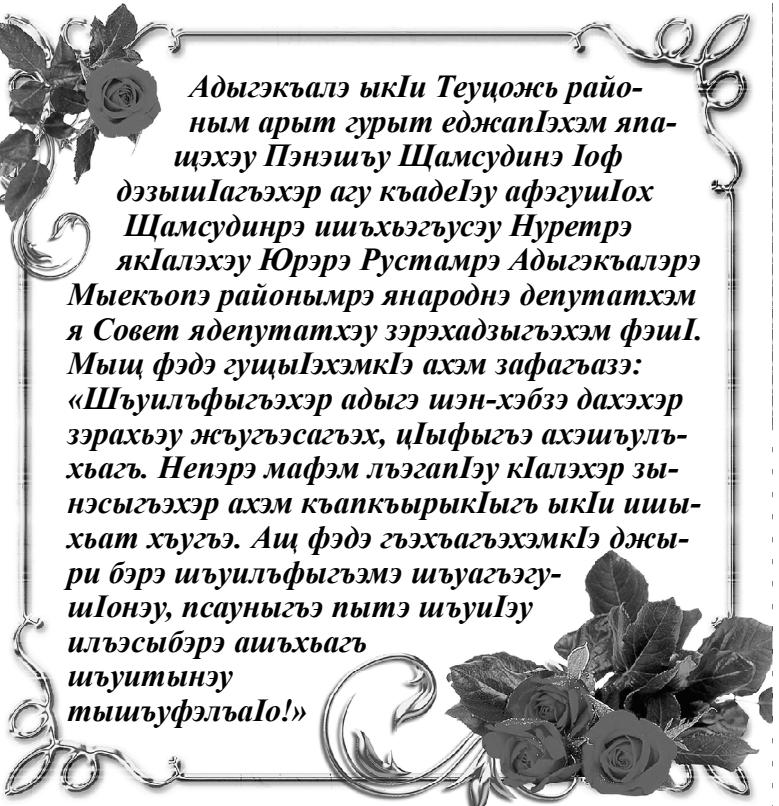
«Цумпэхэм яшуагъэкэ цыфхэм федэу къаэлкхээрэм хэхь зэпыт. Сотых 30 фэдэз зиле унэе 160-ыгъу хъызметшлэхэм цумпэр къызэршагъэкырэм федэу къаэлкхээрэм сомэ мин 300 — 400 фэдэз джыри къыхахв», — хигъэунэфыкыгъ Къумпыйл Мурат.

Адыгэим и Лышхъэ джащ федэу хигъэунэфыкыгъ инвестицихэр агропромышленэ комплексим къыхальханымкэ мэкъу-мэшым хэхъоныгъэгъэшагъэхъэрэм тэгээпсхыхэгъэ къэралыгъо программэм къыдыхэлтытэгъе юфхъэбээ пстэуми ахэлжээнхэм мэхъяншо зэрилэр. Ипсалэе икъеху

Къумпыйл Мурат Дмитрий Медведевым, Урысые Федерацием мэкъу-мэшымкэ и Министерствэ, Правительствэм хэтхэм тхашуугээпсэу ариуагь республикэм къызэрхэлжэхэрэм пае.

Зэлуктэгъум джащ федэу къышыгушылгъэх Ставрополь краим игубернаторэу Владимир Владимировыр, пхэшхъэмышхъэхэмэрэ хэтэрыкхэмэр къэзыхыжхэрэм я Союз и президентэу Сергей Королевыр, Урысыем шоуущыгъу къышызыхыжхэрэм я Союз иправление итхаматэу Андрей Бодиныр.

Адыгэ Республикаю и Лышхъэ ипресс-кулыкъу

Семинарим хэлэжъагъ

Темыр-Кавказ шольырым ипрофсоюз юфышихэмэрэ къэралыгъо учреждениехэм, общественэ фэо-фашихэр зыгъэцэлэрэ юфышихэм я Урысые профсоюз организацэе иактивэрэ зыхэлэжъэгъэх семинарим икъыззэхын Адыгэ Республикаю юфшлэннымкэ ыкы социальнэ хэхъоныгъэмкэ иминистрэу Мирзэ Джанбэч рагъэблэгъагъ.

Юфхъабээр мэфиттурэ куагъэ ыкы аш Къыблэ ыкы Темыр-Кавказ федеральне шольырхэм япрофсоюз организацэхэм ялтыкни 150-м еху хэлэжъагъ.

Семинарим къеклонгъэхэм зэкэми АР-м и Лышхъэ Къумпыйл Мурат ыцлэкэ Мирзэ Джанбэч шуфэс арихыгъ.

Республикэм ёзээрхьеэре социальнэ политикэм ишуагъэкэ Адыгэим общественэ зэгурьоногъэ ыкы социальнэ-экономическэ зыпкытиныгъэ зэрилхэр министрэм къыхигъэшыгъ.

ГЬОНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

Лажъэ илэу ыгъэунэфыгъ

Псауныгъэр къэухумэгъэннымкэ къэралыгъо бюджет учреждениеу Адыгэ Республикаю клиническэ сымэджэшэу зэпахырэ узхэм зыщяазэхэрэм иврач шхъялэу щытыгъэ Л. Крылач ыльэнныкъоқе къызэуахыгъэ уголовнэ юфым Мыекъопэ къэлэ хыкумыр бэмшлэу хэпльагь ыкы аш лажъэ илэу ыгъэунэфыгъ. Хыкумыр изэхэсигъо зэлхүгъэу щытыгъэ, аш журналистхэри кърагъэблэгъагъэх.

Следствием зэргийнэфыгъэмкэ, Л. Крылач илэнтээ къызфигъэфедээ, зипэшэ сымэджэшым ыпкэ зыхэл палатэхэр къызэуахыгъэх. Ильэрэ ныкъорэм къыклоц цыфхэм къатыгъэ сомэ мин 257,3-м ехур учреждением икассэ римыгъахьэу, ежэ зэршонгъюу ыгъэфедагь.

Цыфхэм яфитыногъэхэр къэухумэгъэнхэр, ахэм щылэкэ-псэукэ амалеу ялхэр нахьшу шыгъэнхэр, къольхъэ

фэш сымаджэхэм ахьщэ къаинхытгыгъэу ари.

Врач шхъялэм изеклюакэ хэбзэгъэуцгээ зэрэдимыштэрэр, ашкэ бэзджэшлэгъэ зэрээрихыагъэр хыкумыр ыгъэунэфыгъ. Джащ федэу администривнэ хэбзэуқыоньгын зэрихыагъ, аш къыхэкыкэ зэгъэшлүж хыкумышым иунашьокэ тазырэу сомэ мин 20 тэральхъагъ.

Л. Крылач ышлаагъэ зэрэцоллэжыгъэр, зэрарыр ехье-жыгырэу къызэрипциныжыгъэр хыкумыр къыдильтыгъ ыкы ильээсичм къыклоц зэхэшэн, администривнэ-хызымэт юфшлэнным ехыгъэ 16натэ (псауныгъэр къэухумэгъэнным иучреждениехэм) лутын фимытэу нашьо ышыгъ.

ГЬОНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

01-м Къеты

Чыгхатэхэм апэблагъэу машо пшыныр, уц гүгъэр тэбгъэстыкыныр — ахэр машо зыкимыштэннымкэ шапхъэу щылэхэр укууагъэ зэрэххэрэм инешанэх. Джащ федэу унэхэм, псауальхэм, цыф псауплэхэм, дачэхэм, нэмыхи псауальхэм къапэул чыпшлэхэм машо ашыпши хуущтэп.

Машо зыкимыштэм цыфхэм макэ зэрябгъэун пльэкыщт амалхэр зэкэ къоджэ псауплэхэм ялэнхэ фое, джащ федэу мэшлэхээксэ къулыкъум укыззэреджэшт шыкылэри ашэн фое. Цыфхэр зыщыпсэухэрэ унэхэм псыр зэрэйт пхэчайхэр аятуынхэ, мэшлэхээксэ (огнетушителыр) ялэн фое. Псыр къэзыхыштэштээ зэрэзеклонэу щытхэр цыфхэм агурагъэлон фое. Цыфхэр ежхэм яшлонгононгъэкэ мэшлэхээксэ дружинхэу зыхахъэхэрэм 16пэлэгъу афэхунхэр предприятихэм ялофшлэнхэм яшьээрьль.

Джащ федэу телефонимкэ е радиомкэ макэ зэрэгэлжын альэктийн тэгээпсхыхэгъэ юфхъабэхэр цыф псауплэхэм къыдальтынхэ фое.

Шыгу къэтэгъэкыжы: щынэгъончагъэм тэгээпсхыхэгъэ шапхъэхэр зыкухохэу, зыгорэм имылъку зыгъэстыхэрэм е цыфхэм ипсауныгъэ зэрар езыхыхэрэм администривнэ тазыр атэральхъащт.

Къалэу Мыекъуапэ щыпсэухэр лытэногъэ зыфэтшыхэрэр, шо шуцхъэки, цыфхэмкэ сакыныгъэ къызэхжэгъяаф, шунаалэ зытэжкугъэтыж. Тыкъэзыхыхъэрэ дунаим изытет зэрар етхы зэрэмыхъу-штыр зыщышумыгъэгъупш.

R.A. КУШЬУ.
Къалэу Мыекъуапэ щыпсэухэр лытэногъэ зыфэтшыхэрэр, шо шуцхъэки, цыфхэмкэ сакыныгъэ къызэхжэгъяаф, шунаалэ зытэжкугъэтыж. Тыкъэзыхыхъэрэ дунаим изытет зэрар етхы зэрэмыхъу-штыр зыщышумыгъэгъупш.

Адыгэ Республикаю и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат гухэхынхо щыхью фэтхъаусыхэ Адыгэ Республикаю и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат и Финанс-хызмет гъэорышлане ипащэ игуадзэштыгъэу Хабахъэ Любэ Мухьдинэ ыпхъум ятэ идунаи зэрихъохыгъэм фэш.

Республикэ общественэ движениеу «Адыгэ Хасэм» ихэсашхъэ хэтэу Нэгъуцу Шамсудинэ ятэу Андзаур дунаир зэрихъохыгъэр лъэшэу тигу къеуагъ. Щыныгъэжым иахынхэм тафэхъаусыхэ.

Хэсашхъэм хэтхэр

«Нартхэр» ыкли дунэ гушъхъэкэнэйр

Зэлъашаарэ шлэнгийгэлэжж-
нартоведэу, академикэу, гупшы-
саклоу, тхаклоу, зипсэемыблэж
лофшлаклэкэ щитхүүцлэ инхэр
къэзлыгэжжигэу Хъэдэггэлэлэ
Аскэр къызыхъуяар ильэс 95-
рэ (Ionыгъом и 20-м) зэрэхъу-
гъэм фэгъэхыгъэу АР-м гъэ-
сэнгыгээрэ шлэнгигэлэрэкэ и
Министерствэрэ гуманитар
ушэтныхэмкэ Адыгэ респуб-
ликэ институтэу Т. Клэрашэм
ыцлэ зыхырэмрэ Дунэе шлэн-
гигээ зэхжээшхо зэхащэгъагь.
Мэфэклэ лофтхъабзэр Мыеекуапэ
Ionыгъом и 20 — 23-м щы-
клюагь. Лъэпкхэм ягушхъэ-
лэжжигэу лъыхууж эпосэу
«Нартхэм» алъапсэ клаухуумэ-
гъеням, джыри нахь куу зэгье-
шлэнгэнам ыкчи зэхэфигъеням,
научнэ лъэпсэ пытэ фэшыгъэ-
нам ар афэгъэхыгъагь.

Іоныгъом и 21-м Дунэе шэ-
нтыгъе симпозиумыр мэфэкі
шыкіэм тетэү Адыгэ къэра-
лыгъо университэтын инаучнэ
тхылъеджаплэ кызызэуяхыгъ.
Аш гъэсэгъабэу кызызфицсы-
гъэхэм шүүфэс гүшүлкіэ закъы-
фигъэзагъ гуманитар ушэтын-
хэмкіэ Адыгэ республикэ ин-
ститутэу Т. Кіращэм ыцлекіэ
щытыйм идиректорэу, филосо-
фие шэнгызэхэмкіэ докторэу,
профессорэу **Дыншын Адам**

— Шүйимафэ шү нартхэм афэгэхъэхьыгээ мэфэк!ышхом кье^клолэгээ пстэр ыкы тихъакэлэ льап!эхэр! — кыулаа аш.
— Адыгэ эпосэу «Нартхэр» дунээ мэхъанэ зилэ шэнэгээ клэн льап!, — кыхигъэчыг Лыгужум ипсалъэ, — джары непэ мы юфыгъомкэ гъэзагъеу лэжъэрэ хъак!абэ зыкыти-эр. Къарыкыгъэх ахэр Урысые Федерациием, Къокып!э Благъэм, Москва, Краснодар, Шъачэ, Ставрополь, къош республикэхэм. Ежь Хъэдэгъэлэ Аскэр иунаагь щыщхэр — ыпхьоу Асиет, ыкъом ыкъоу Нарт, инысэ, ипхъорэлъфхэр къэ-къулагь. Хэти ежь ишъыпкээ лыгъесымэ шоогъу. Сыгу къыздеэу сышууфэльо шуумурад дахэу зэшюшъухынэу, шэнгъяк!эхэм щувак!эхвэнэу!

шынгыл вакъэхм шүүкэлжванду? АР-м и Лышьхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ишацэ игуадзэу Мэшцлэкъо Хьамидэ гущы́эр аш ритыгъ. АР-м и Лышьхъэрэу Къумпыын Мурат ыцэкэл шэныгъэ зэфэсым хэлажьхэрэм шүүфэс Хьамидэ къарихыгъ. АР-м мы аужырэ ильээси 10-м игъэхъягъэхэм лъэныкъо зэфшьхъффхэмкэл күкэлэу ар къа-

краснодар дот гишгээ квэрэ лыгъю мэкүмэш университе-тый икчэлэгъаджэу, филосо-фие шэныгъэхэмкэ докторэу **ІШЬХЪЭМЭФЭ Асият** гущы́эр ритыгъ.

Шэныгъэ зэхахьэм хэла-жъэхэрэм сэлам фабэ къари-хыгъ, ягухэлхэм акчэхъанхэу, псаунигъэ пытэ ялэнэу къафэльэуагъ. Мыщ фэдэ шэныгъэ мэфэкышихор ятэ къызыхъугъэм

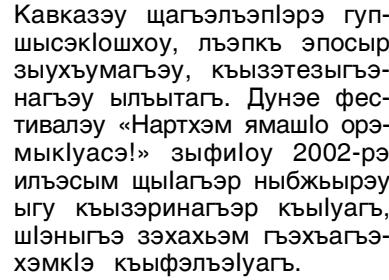
тегущыңағы. Тикъәлә шъялаеү Мыекъуапә күльтүрә Гупчә инәу зызэриштәрәр хигъенэ-фыкыгы. Дунәе шәнгызъ сим-позиумыр адыгэ лыыхъужъ эпосеу «Нартхәмкіә». Адыгем им зэрәщықтарәр, аш изгэш-шән-зәхәфын ыкты иуғоин-ухуумән зигъашә фәзыгъелә-жъагъезу Хъәдәгъелә Аскәр ыцәкіә зэрәзәхашағъэр итъоу ылъэгъу. Конференцием хә-лажъәхәрәм шәнгызъакіәхәр кызыззуахынхәу, гушысакіәхәр яләу, лъәпкъ гушхъәбанингъэм хахъо фашыныңу Хъ. Мәшіләкъор къафәрьынчай

Адыгэ шлэнгъэ институтым
ипашэу Лынукъу Адам еш-
жьэгъэ гушылэр зэкіэлъыклоу,
зэгъэфагъэу, гупшице зэпхылэ
дахэхэр фишызэ лыгъяклога. Филология шлэнгъэхэмкэ докторэу, академикэу, философэу, усаклоу Хъедэгъэлэ Аскэр дунэе эпическе клэним илахь ин зэрэхэхьагъэр, томибл хъурэлыхъужь эпосэу «Нартхэм» ягуульжын-зэгъээфажын ыкчи ащ икыдэгъэкльжын ыпшьэ зерифагъэр, ыпашхьэ итыгъэ тофигьошхор зэшүихынэр зэрэфызэшлокъыгъэр, дунэе наукэм чыпил дахэ зэрэщиралагъэм ыкчи зэрэщиралэм ягууль Лынукъум излишиг.

зэрэрапхыгъэр зэригуалар хигье-
унэфыкыгъ, ар зигукъэкхэм
«тхьашьуегъэпсэү» къариуагь.

— Сэри сяте игьогу сырыклягъ, сыкырыптылыгъ, диссертациер стхыгъэ. Кьюаджэм тыклягъэу тыщыл, ау сята сиоффшыагъе еджагъэп. Ау ылужыре пчедыжым, зерихабзэу, нэфылтым къэтэджи, ситхыгъэ еджагъ, щыкIэгъэ бэдэдэ илэүү ылтытагъ, а чыпIэхэу зымыгъэрэзгэжэхэм къащыуцугъ, икъоу семыгугыгъэу ылтытагъ, — къыlyагъ Асиет, — сэри тым къысилорэм сыкIэдэулыгъ, щыкIэгъэ мыинхэр дээгъэзыжыгъэх. Сяте зэkkэ хэлтыгъэр лъэпкыям ишэн, ихабз; сымаджэхэм сидигъу альыпльэштыгъ, адрэхэри къежэштыгъэх. Кьюаджэр икIэсэ дэдагъ, хыакIэхэр зыпишын щылагъэп, адыгэ къуар, адыгэ псынэпс чыныэр лэзэгъу лъапIэхэу зэрэштихэр арилоштыгъ, зэkkэ лъэпкыям илэр шлодэгъут. Сяте ишыгъэ ныгъэ зэрэштиту лъэпкь шлэнгъэр нартхэмкэ кэулюоегъэним, зэгъешэгъэним ыкIи къыхэутыгъэним афэгъэзэгъагъ, къыдэхьугъ — томибл хүурэ адыгэ эпосэу «Нартхэр» къыдигъэ-кыгъях. Непэр шлэнгъэгъэ зэхахь «Гъюго маф!» есэло.

Дунэе симпозиумын шүүфэс

Къэрэшээ-Щерджэсым гуманитар ушетынхэмкээ институт ипашэу, юридическэ шлэнгийн хэмкээ кандидатэу **ТХЬАГЭЭ-ПСЭУ Рэмэзэн** шлэнгийн зэхэхэм гүшүй гуалэ қыышшигэй. Шинжилж, нафийж, тооцуйж.

— Шәңыгъэ нәфыпс лъешту ижъ-ижъыжъкә къышежъеу

Тхъагъэпсэу Рэмэзан

екъо Нэфсэт, отдельным иофышэхэу, шлэнгъэлэжхэу Шхъяппэйкъо Гүучыгсэ, Нэхэе Сайдэ, Цуекъо Алый, Кьюекъо Асфар гъэтэрэзьжынхэр ыклихэгъэхъонхэр ац зэрэфашыгъэхэр, кыыдэкыржыгъэ томи 7-м иредакторыр бзэшлэнгъэлэжьшхоу Бырсыр Батырбий зэрэарыр къыхигъэшыг.

Симпозиумым имэфэк! кызыгухъягъылтагъ Волгоград къэралытъ мэкъумең университетым икафедрэ идентэу, филология шээнтигъэхэм-кіә кандидатэу **Д. Ю. ШАРАПОВЫР**. Кавказымкіә Адыгейим ичіюпс идэхэгъэ-баигъэ зебъепшэн зэрэштымылар Шараповым ипсалъ щыклигъэтхъягъ. Джаш фэдэу икультурэ лъапсэ кыуухъумэу лъэпкыр кызэрэрыкъорэм эпосэу «Нартхэр» ищысэ инэу ылъытагъ, ашкіә шээнтигъэлэжкышхо Хъэдэгъэллэ Аскэр (заом зэрэхтэгъэм нэмүкілэу) лыгъэшхозерихъягъау кыуыагъ.

Шлэнгээ мэфэйким хэлэжь яыкы псээль фабэ кыншишыг Адыгэ къэралыг университетым иректорэу, социология шлэнгэхэмкэ докторэу, профессорэу **ХҮНЭГО Рэшьдэ.**

адыгэхэм къафэнэгэ нарт тхы-
дэхэр, орэдхэр, къэбарьхэр зэ-
фэзыыхысыжбы, зэзыгъэкүжбы,
тхыльи 7-у къыдэзгъэкыгъэр
лымэ ялыеу, губзыгъэу Хъэдэ-
гъэллэ Аскэр, — къыгуагь Рэ-
мэзанэ, — аш фэдэ цыиф
иушхэр, акылышшохэр ѩэлэфхэх
адыгэ лъэпкъыр ѩыгэшт, нар-
тхэм ямашлуу клюсэштэп. Эпо-
сэу «Нартхэм» зэклэ лъэпкым
ыбзи, ихабзи, икультури
зэрахэгощагъэр кийгэтихыгъ, ду-
нэе шэнэгъэ зэхахъэм гуп-
шице лъэбекъушшухэмкіэ
къыфхэхъохъуг.

Мэфэкір зезышэрэ адыгэ шлэнгийгэ институтын идиректо-рэу Лынгумз хэхэхьэм гуп-шыс зээдэштэнгийэр зэрэхильхяащтын ынаа тетигь. Гума-ниятар мицтэхэмийн Алынга раз-

卷之三

публике институтэу Кіращэм ыціэ зыхырэм мы ильэсым томи 7 хүурэ адигэ лыхуужь эпосэу «Нартхэр» кызыэрэшты-дагъякылжыгъэхэр, ашкіэ мыльку іэпилэгъу къафэхуугъэр зэльашшэрэ меценатэу, АР-ми Президентыгъэу, гукъяк-гу-пыкі ильэпкыкіэ зилэу **ШъЭУ-МЭН Хъазрэт Мэджыдэ ыкью** зэрэштыр къылуагь. Инсти-тутым фольклорымкіэ иотдел ипащшэу, шэнэгъэлэжьэу Цу-

рэгъяафэрэп. Арышь, шүүгчлийн маф, сыхъатмаф! — къариуяаг.

Ильэс 63-рэ Хъэдэгъэлээ Аскэр Адыгэ шэныгтээ институтын щилэжьааг, гушхъэктэн бай и, къышинааг. Мы лыр лъэпкыым ынап. Зэкээ йофтхъабзэм хэлажьэхэрэп Аскэр ишцээнэгтээ ыки итворчествээ афэгъэхьыгтээ фильмэм рагъэпльгигтээх. Аш къыхэштыг зы гупшысэ: эпосу «Нартхэр» икэрыгкээу къытырадзэжын амал щыэ зыхъукэ, аш клахырэмкээ адыгэ лъэпкыым «Шэныгтэм и Унэ» льапсэ агъэчынышь, ашынам Аскэр зэрэгкээхьопсыштыгъэр.

Мэфэкі кызызэұхығъом ыуж симпозиумым исекции 5-мә — фольклорым, бзэм, литератураем ықкін педагогикәм, этнографилем ықкін лъэпкъ искусствәм, культурологиям альянсы-къоқіл гошыңа-жәхән 109 ашылған.

къюкэ тошыг вэхэу юф аша б.
Ахэмкэл материалын институтын
түмэн къышыдэктывыщтых.
Шлэнгээ зэхахьэм хэлэж-
вэхэм юфшигэгүү уахьтэм үүж
Адыгейм икүшхэхэхэм заща-
рагъялтийхага.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

**Къалэу МыекъуапэкІэ зы мандат зиІэ хэдзыпІэ койхэу N 8-мкІэ ыкІи N 13-мкІэ Адыгэ
Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзын тедзэхэу 2017-рэ
ильэсым Іоныгъом и 10-м щыIагъэхэр**

Къалэу Мыекъуапэкіэ зы мандат зиэ хэдзыпэ коу N 13-мкэ хэдзынхэм якіеуххэм афэгъэхыгъеу къалэу
Мыекъуапэ хэдзынхэмкіэ иучасткэ комиссиехэм япротоколеу N 1-м итхэр

**Къалэу МыекъуапэкІэ зы мандат зиІэ хэдзыпІэ койхэу N 8-мкІэ ыкІи N 13-мкІэ Адыгэ
Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзын тедзэхэу 2017-рэ
ильэсым Іоныгъом и 10-м щыІагъэхэр**

Къалэу Мыекъуапэкэ зы мандат зи|э хэдзып|э коеу N 8-мкэ хэдзынхэм як|эуххэм афэгъэхыгъэу къалэу
Мыекъуапэ хэдзынхэмкэ иучасткэ комиссиихэм япротоколэу N 1-м итхэр

**Къалэу Мыекъуапэкэ зы мандат зиэ хэдзыпэ койхэу N 8-мкэ ыкчи
N 13-мкэ Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет – Хасэм идепутатхэм
яхэдзын тедзэхэу 2017-рэ ильэсийм Іоныгъом и 10-м щыагъэхэр**

Къалэу Мыекъуапэкэ зы мандат зиэ хэдзыпэ коу N 13-мкэ хэдзынхэм якіэуххэм афэгъехыгъэу къалэу Мыекъуапэ хэдзынхэмкэ ичыпэ комиссием япротоколу N 1-мрэ, ятаблицэу N 1-мрэ арытхэр

Къалэу Мыекъуапекэ зы мандат зиэ хэдзыпэ коу N 13-р	Мэктэтын хэлэжьээ нэбгыраэ пчагъэр																				
	Хэдзынхэм ахэлэжьээ нэбгыраэ пчагъэр	%	%	%	1	2	2а	26	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
236715,98	236615,98	14809	14400	4	1	2222	141	12034	142	2224	103	2263	0	188	12027	188	2385	81	2492	0	214

**Къалэу Мыекъуапэкэ зы мандат зиэ хэдзыпэ койхэу N 8-мкэ ыкчи
N 13-мкэ Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет – Хасэм идепутатхэм
яхэдзын тедзэхэу 2017-рэ ильэсийм Іоныгъом и 10-м щыагъэхэр**

Къалэу Мыекъуапэкэ зы мандат зиэ хэдзыпэ коу N 8-мкэ хэдзынхэм якіэуххэм афэгъехыгъэу къалэу Мыекъуапэ хэдзынхэмкэ ичыпэ комиссием япротоколу N 1-мрэ, ятаблицэу N 1-мрэ арытхэр

Къалэу Мыекъуапекэ зы мандат зиэ хэдзыпэ коу N 8-р	Мэктэтын хэлэжьээ нэбгыраэ пчагъэр																				
	Хэдзынхэм ахэлэжьээ нэбгыраэ пчагъэр	%	%	%	1	2	2а	26	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
257316,99	257316,99	15136	14600	10	0	2375	188	12027	188	2385	81	2492	0	0	188	12027	188	2385	81	2492	0

ТИКЪЭГЬЭЛЬЭГЬОНХЭР

Күндае Марыает студентхэм архэхь угь.

Бээм эхийнлэгъэ **къэгъэл-э-**
дичионд.

Адыгабзэм икъежъак!, иғъэфедэн

Адыгабзэм изэгъэшІэн, игъэфедэн афэгъэхъыгъэ къ-
гъельэгъонэу республикэ Лъепкъ музейм къышыз-
Іуахыгъэр щыІэнныгъэм къыпкъырэкы. Лэужхэр
зэрипхыхээзэ, неуышырэ мафэр нахьышу зэрэхъуштым
үфещэ.

Музей ипацэ игуадзэй Шэуджэн Налмэс зэхахьэм ипэублэ къыщиуагъэр адыгэу республикэм щыпсэурэмэ язакъоп зэхылыагъэр. Тильэпкъягъухэр къералыгъуабэмэ арысых. Тыдэ щылэхэми, Хэкужьым анэу къыфэгъэзагъ, адыгабзэм зэфещэх.

— Тиадыгбазэ сыйкытегушуу
Іээз, аш ехылпэгээ къэгъельэ-
гъоныр урысыбзээкіэ къэслотэ-
нныр къезгъекүрэп, — кышичи-
лыагъ зэлукіэгүм Къудае Ма-
рыет. — Сэ музейм юф щысэ-
шіэ, къэгъельэгъоным изэхэшэн
сыдэлэжъагъ.

Адыгэ кіләгъәджэ колледжым иеджаклохэр, лъәпкъ шләжым изегъешшән пыщагъәхэр, журналистихэр зэрэззүклягъәхэр музейм тарихъымкїэ икъутамэ ипащэу М. Къудаэм къыдилты-тэхээзэ, лъәпкъым иныдэлльфы-бзэ зельзэушъомбгъугъэним шлә-ныгъэлэжъхэр, тхаклохэр, хабзэм икъулкыуашшәхэр зэрэпильхэм, нэмыйкхэм къатегущыягъ.

Адыгэ тхыбзэм къыкүлье гъо-гур щэльгогъо гошыгъэу М. Къудаэм къыуаць. Я XIX-рэ ллэ шләгъум къышыублагъэу 1922-рээ ильэсым нэс араб тхаклэмкїэ

тыбээ рылажьэштыгъэх. 1922 — 1938-рэ ильэсхэм адыгэ тхы-бзэм латин графикэр лъапсэ фэхъугъяагь. 1938-рэ ильэсым къышегъэжьаагьэу джырэ уахъ-тэр къыхиубытэу кириллицэр лъапсэ фэхъугъяэу тэгъэфедэ.

Бзэм дэлжэжьагэхэй Бэгүгээ
Ахьмэд, Ишхъяэмэф Даутэ,
Клубэ Щэбанэ, нэмийкхэм ящи-
Иэнэгээ уццыыгтэгээзэрэ къэ-
гэльэгтэйнхэр музейм щызэра-
гэфагэхэй. Тхаклоу Къуеко Нап-
бый Щ. Клубэм итворчествэ
кытегущыиэзэ, бзэр орэдышьом
фэдэу зэдиштэу зэрэгбэгэфедэн
фаер хигъяунэфыкыгъаяг.

Мэшбэшэ Исхъакь урысын бэр шлгэшшэгэйон, ау адыга-бзэкэх тхэнир ыгук!э къыхи-хыгы. Пкъышъольм ѿщ хъугъэ ныдэлфыбзэмкэ уигупшысехэр нахьышшоу кыпилотыкын зэрэ-плъэкырэр Адыгейим, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ тхакло къы-хегъашы.

хегъэшти.

Адыгэ прозэм лъапсэ фэзы-
шыагъэу, гъэзетэу «Адыгэ ма-
къэр» апэрэу къыдэзьагъэкын-
гъэу, СССР-м и Къэралыгъо шу-

хъафтын къызғағъашъошагъэ
Кlэрэшэ Тембот ильеси 115-р
зэрэхъуугъэм ипэгъокIеу агъэцэ
кlэгъэ Ioфшэнхэм яхьылIэгъэ къэ
бархэр гъашIегъоных.

Шлэнгыгэлэхэй, Тыркуем кла-
гъэу адыгабзэкіэ тильэпкъэгэу-
хэр езыгъэджэрэ Хъакіэмьыз Ми-
ре зэгъэпшэнхэр ышыхээ, ны-
дэльфыбзэм изэгъэшлэн къите-
гущыгай. Тыркуем ис адигэ кіэ-
лэцыкхэм, анахъэу къалэм
щыпсэухэрэм, адыгабзэм изэньэ-
шлэн къяхыльэкы, алъэкъуацэ-
хэр къалон амьльэкай бэрэ уре-
хылыгэ. Бзэм изэгъэшлэн удэла-
жээ зыхуукэ, ліэужхэм язэпхы-
ныгъэ бгъэпытэн фаеу М. Хъа-
кіэмьызэм елъята.

Зипчагъэкіэ 5-м
емыххуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэльэу, шрифтыр 12-м
нахь цыкынену щитэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэрэ тхыгъэхэр
редакцием
зэклегъэклюжыхь.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-

Республикам икіләе гыйдактагы коллегжд адыгабзэмкә икіләе гыйдажу Ламыкъо Бәлә студента хәр игъусәхәу къэгъельгъоным икъизәүхүн хәләжъағы. Аш къын хигъещыгъәр пәс зыпты зәлүкәт гъухәм ямәхъанә зыкъызәриәт тирәр ары. Студентхәу Дыдыкъ Камилә, Емзәщ Ринатә, Хъуажъ Аминә, нәмыкъихәм къэгъельгъоным щызәхахыгъәр еджәның шағъәфедән ямурад.

Зыщаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын ЙоффхэмкІэ,
телерадиокъетын-
хэмкІэ ыкІи зэлты-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэйоры-
шапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ГУ23_00916

Зыбыхаутырэл
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкІэмкИ
пчъагъэр
4211
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2546**

Хэүтиным узьы-
к! Этхэнэу щыт уахтэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщык! Этхэгъэхэ
уахтэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхъялэр
Дэrbэ Т. И.

Редактор шъхъяІэм
игуадзэр
МашДэлгэр С. ^

Пшъэдэк Йыжь зыхьырэ секретарыр

НЭКЛУБГЬОР ЗЫГЪЭХЬАЗЫРЫ-
Гъэр ЕМТЫ/Пъ Нурбый

Сүрэтэй итхээр: Къыблэм икомандэ фэбэнгэхэу А. Пашор, З. Къэлешаар, Б. Нэджийкъор, А. Тулпажээр, У. Ткаченкэр, А. Щигууцэр, А. Дэххур (щысых); Р. Шхъэлахъор, В. Ингүушыр, С. Бастьэр, Б. Нэлсээр, А. Адзынэр (шыгых).

